

DIREKTIV

RÅDETS DIREKTIV 2009/71/EURATOM

av den 25 juni 2009

om upprättande av ett gemenskapsramverk för kärnsäkerhet vid kärntekniska anläggningar

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen, särskilt artiklarna 31 och 32,

med beaktande av kommissionens förslag, upprättat efter att ha erhållit yttrandet från en grupp av personer som av vetenskapliga och tekniska kommittén utsetts bland vetenskapliga experter i medlemsstaterna, och efter att ha hört Europeiska ekonomiska och sociala kommittén⁽¹⁾,

med beaktande av Europaparlamentets yttrande⁽²⁾, och

av följande skäl:

- (1) Enligt artikel 2 b i fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen (nedan kallat *fördraget*) ska enhetliga säkerhetsnormer för befolkningens och arbetstagarnas hälsoskydd fastställas.
- (2) I artikel 30 i fördraget anges det att det inom gemenskapen ska fastställas grundläggande normer för befolkningens och arbetstagarnas hälsoskydd mot de faror som uppstår till följd av joniserande strålning.
- (3) I rådets direktiv 96/29/Euratom av den 13 maj 1996 om fastställande av grundläggande säkerhetsnormer för skydd av arbetstagarnas och allmänhetens hälsa mot de faror som uppstår till följd av joniserande strålning⁽³⁾, fastställdes grundläggande säkerhetsnormer. Bestämmelserna i det direktivet har kompletterats med mer detaljerad lagstiftning.
- (4) Såsom erkänns av Europeiska gemenskapernas domstol (nedan kallad *EG-domstolen*) i sin rättspraxis⁽⁴⁾ har gemenskapen, tillsammans med sina medlemsstater, delad behörighet på områden som omfattas av konventionen om kärnsäkerhet⁽⁵⁾.

(5) Såsom erkänns av EG-domstolen i sin rättspraxis utgör bestämmelserna i kapitel 3 i fördraget, om hälsoskydd, en sammanhängande enhet som ger kommissionen ganska omfattande befogenheter att skydda befolkningen och miljön mot riskerna för kontaminering med radioaktiva ämnen.

(6) Såsom erkänns av EG-domstolen i sin rättspraxis innebär inte de uppgifter som gemenskapen åläggs genom artikel 2 b i fördraget att uppställa enhetliga säkerhetsnormer för befolkningens och arbetstagarnas hälsoskydd att, när dessa normer har fastställts, att medlemsstaterna inte kan föreskriva strängare skyddsåtgärder.

(7) I rådets beslut 87/600/Euratom av den 14 december 1987 om en gemenskapsordning för ett snabbt informationsutbyte i händelse av en nödsituation som medför risk för strålning⁽⁶⁾, fastställs villkor för tillkännagivandet och tillhandahållandet av information som medlemsstaterna ska använda för att skydda befolkningen i händelse av en radiologisk olycka. Genom rådets direktiv 89/618/Euratom av den 27 november 1989 om information till allmänheten om hälsoskyddsåtgärder och förhållningsregler i händelse av en nödsituation som medför risk för strålning⁽⁷⁾, åläggs medlemsstaterna att informera allmänheten i händelse av en radiologisk olycka.

(8) Medlemsstaternas nationella ansvar för kärnsäkerheten vid kärntekniska anläggningar är den grundprincip på vilken de internationella reglerna för kärnsäkerheten bygger på, vilket även bekräftas genom konventionen om kärnsäkerhet. Principen om nationellt ansvar, liksom principen om att huvudansvaret för kärnsäkerheten vid en kärnteknisk anläggning ligger hos tillståndshavaren under den nationella behöriga tillsynsmyndighetens kontroll och de behöriga tillsynsmyndigheternas oberoende, bör stärkas genom detta direktiv.

(9) Varje medlemsstat har rätt att själv besluta över sin energimix i enlighet med relevant nationell politik.

⁽¹⁾ Yttrandet avgivet den 10 juni 2009 (ännu ej offentliggjort i EUT).

⁽²⁾ Europaparlamentets yttrande av den 22 april 2009 (ännu ej offentliggjort i EUT).

⁽³⁾ EGT L 159, 29.6.1996, s. 1.

⁽⁴⁾ C 187/87 (1998 REG s. 5013), C 376/90 (1992 REG I-6153), C 29/99 (2002 REG I-11221).

⁽⁵⁾ EGT L 318, 11.12.1999, s. 21.

⁽⁶⁾ EGT L 371, 30.12.1987, s. 76.

⁽⁷⁾ EGT L 357, 7.12.1989, s. 31.

- (10) Vid utformandet av ett lämpligt nationellt ramverk enligt detta direktiv kommer nationella förhållanden att beaktas.
- (11) Medlemsstaterna har redan vidtagit åtgärder för att kunna uppnå en hög kärnsäkerhetsnivå inom gemenskapen.
- (12) Även om detta direktiv närmast berör kärnsäkerhet vid kärntekniska anläggningar är det också viktigt att säkerställa säker hantering av använt bränsle och radioaktivt avfall, inbegripet vid lagrings- och slutförvarsanläggningar.
- (13) Medlemsstaterna bör, i tillämpliga fall, utvärdera de grundläggande säkerhetsprinciper som fastställts av Internationella atomenergiorganet ⁽¹⁾ (IAEA) som bör utgöra den ram för tillämpningen som medlemsstaterna bör beakta vid genomförandet av detta direktiv.
- (14) Det är lämpligt att bygga vidare på den process inom vilken de nationella tillsynsmyndigheterna i medlemsstater med kärnkraftverk på sitt territorium har samarbetat inom ramen för den västeuropeiska sammanslutningen av tillsynsmyndigheter på kärnsäkerhetens område (Western European Nuclear Regulators Association – Wenra), som har fastställt ett stort antal referensnivåer för reaktorsäkerheten.
- (15) Med anledning av rådets uppmaning om inrättande av en högnivågrupp på EU-nivå, vilken återfinns i rådets slutsatser från den 8 maj 2007 om kärnsäkerhet och säker hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall, inrättades den europeiska gruppen av tillsynsmyndigheter på kärnsäkerhetens område (Ensreg) genom kommissionens beslut 2007/530/Euratom av den 17 juli 2007 om inrättande av Europeiska högnivågruppen för kärnsäkerhet och avfallshantering ⁽²⁾, för att bidra till att gemenskapens mål på kärnsäkerhetsområdet ska kunna uppnås.
- (16) Det är lämpligt att inrätta en enhetlig struktur för medlemsstaternas rapporter till kommissionen om genomförandet av detta direktiv. Med hänsyn till Ensreg-medlemmarnas omfattande erfarenhet skulle gruppen kunna ge värdefulla bidrag i detta avseende och därigenom underlätta samråd och samarbete mellan nationella tillsynsmyndigheter.
- (17) Vid sitt femte möte den 15 oktober 2008 antog Ensreg tio principer att användas vid utarbetandet av ett direktiv om kärnsäkerhet, vilket framgår av dess protokoll av den 20 november 2008.
- (18) Framsteg inom kärnteknik, kunskaper som har inhämtats från driftserfarenhet och säkerhetsforskning och förbättring av ramverken för tillsyn skulle kunna ha potential att ytterligare förbättra säkerheten. För att uppfylla sitt åtagande att upprätthålla och förbättra säkerheten bör medlemsstaterna beakta dessa faktorer när de utvidgar sina kärnkraftsprogram eller beslutar att använda kärnkraft för första gången.
- (19) Upprättandet av en stark säkerhetskultur vid en kärnteknisk anläggning är en av de grundläggande ledningsprinciper som krävs för säker drift av anläggningen.
- (20) Underhåll och ytterligare utveckling av expertis och färdigheter inom kärnsäkerhet bör bland annat grundas på en läroprocess från tidigare driftserfarenhet och med utnyttjande av utvecklingen inom metodik och vetenskap, enligt vad som är lämpligt.
- (21) Under tidigare år har medlemsstaterna genomfört självutvärderingar i nära samband med internationella inbördes granskningar under ledning av IAEA, i form av uppdrag för dess granskningstjänster (International Regulatory Review Team eller Integrated Regulatory Review Service). Medlemsstaterna har i en anda av öppenhet och insyn frivilligt genomfört dessa utvärderingar och bjudit in till dessa granskningssuppdrag. Självutvärderingar och tillhörande inbördes granskningar av den rättsliga, organisatoriska och reglerande infrastrukturen bör syfta till att stärka och förbättra medlemsstaternas nationella ramverk, samtidigt som dess kompetens när det gäller att garantera kärnsäkerheten vid de kärntekniska anläggningarna på deras territorium erkänns. Självutvärderingar som följs av internationella inbördes granskningar utgör varken inspektioner eller revisioner utan är en mekanism för inbördes lärande, där olika tillvägagångssätt för organisationen av och metoderna vid den behöriga tillsynsmyndigheten godtas, samtidigt som man tar i beaktande en medlemsstats hantering av tillsyn, tekniker och strategier som bidrar till att garantera ett starkt system för kärnsäkerhet. De internationella inbördes granskningarna bör ses som ett tillfälle att utbyta yrkesmässiga expertkunskaper, dela med sig av gjorda erfarenheter och god praxis i en anda av öppenhet och samarbete genom inbördes rådgivning, snarare än genom kontroll eller kritik. Med erkännande av behovet av flexibilitet och lämplighet avseende olika befintliga system i medlemsstaterna bör en medlemsstat själv ha rätt att avgöra vilka delar av dess system som ska vara föremål för den inbördes granskning som begärts, i syfte att fortlöpande förbättra kärnsäkerheten.
- (22) I enlighet med punkt 34 i det interinstitutionella avtalet om bättre lagstiftning ⁽³⁾ uppmantras medlemsstaterna att för egen del och i gemenskapens intresse upprätta egna tabeller som så långt det är möjligt visar överensstämmelsen mellan direktiven och införlivandeåtgärderna samt att offentliggöra dessa tabeller.

⁽¹⁾ IAEA Safety Fundamentals: Fundamental safety principles, IAEA Safety Standard Series No SF-1 (2006).

⁽²⁾ EUT L 195, 27.7.2007, s. 44.

⁽³⁾ EUT C 321, 31.12.2003, s. 1.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL 1

SYFTE, DEFINITIONER OCH TILLÄMPNINGSOMRÅDE

Artikel 1

Syfte

Detta direktiv har följande syften:

- a) Att upprätta ett gemenskapsramverk för att upprätthålla och främja en kontinuerlig förbättring av kärnsäkerheten och regleringen av denna.
- b) Att säkerställa att medlemsstaterna tillhandahåller lämpliga nationella arrangemang för en hög kärnsäkerhetsnivå för att skydda arbetstagarna och allmänheten mot de faror som uppstår till följd av joniserande strålning från kärntekniska anläggningar.

Artikel 2

Tillämpningsområde

1. Detta direktiv gäller alla civila kärntekniska anläggningar som drivs i enlighet med ett tillstånd som definieras i artikel 3.4, under alla stadier som omfattas av detta tillstånd.
2. Detta direktiv förhindrar inte medlemsstaterna att i överensstämmelse med gemenskapslagstiftningen vidta strängare säkerhetsåtgärder på det område som omfattas av detta direktiv.
3. Detta direktiv kompletterar de grundläggande säkerhetsnormer som avses i artikel 30 i fördraget vad beträffar kärntekniska anläggningars säkerhet och påverkar inte tillämpningen av direktiv 96/29/Euratom.

Artikel 3

Definitioner

I detta direktiv gäller följande definitioner:

1. *kärnteknisk anläggning*:
  - a) anriktningsanläggning, anläggning för tillverkning av kärnbränsle, kärnkraftverk, uppberedningsanläggning, forskningsreaktor, anläggning för förvaring av använt bränsle och
  - b) anläggning för lagring av radioaktivt avfall som finns på samma plats och har ett direkt samband med kärntekniska anläggningar enligt led a.
2. *kärnsäkerhet*: åstadkommandet av korrekta driftförhållanden, förebyggandet av olyckor och lindrandet av konsekvenser av olyckor, vilket medför skydd av arbetstagarna och allmänheten mot de faror som uppstår till följd av joniserande strålning från kärntekniska anläggningar.

3. *behörig tillsynsmyndighet*: en myndighet eller ett system av myndigheter som utsetts i en medlemsstat på området för reglering av kärnsäkerheten vid kärntekniska anläggningar enligt artikel 5.
4. *tillstånd*: varje rättshandling som en medlemsstat enligt sin behörighet utfärdar för att tilldela ansvaret för förläggningen, utformningen, uppförandet, idrifttagandet och driften eller utvecklingen av en kärnteknisk anläggning.
5. *tillståndshavare*: en juridisk eller fysisk person som har det övergripande ansvaret för en kärnteknisk anläggning enligt vad som anges i tillståndet.

KAPITEL 2

SKYLDIGHETER

Artikel 4

Rättsligt, föreskrivande och organisatoriskt ramverk

1. Medlemsstaterna ska införa och upprätthålla ett nationellt rättsligt, föreskrivande och organisatoriskt ramverk (nedan kallat *nationellt ramverk*) för kärntekniska anläggningars säkerhet, inom vilken ansvaret fördelas och samordningen mellan relevanta statliga myndigheter regleras. Det nationella ramverket ska fastställa ansvaret för följande:
  - a) Antagandet av nationella kärnsäkerhetskrav. Fastställandet av hur de antas och genom vilka styrmedel de tillämpas faller inom medlemsstaternas behörighet.
  - b) Tillhandahållandet av ett system för tillståndsgivning och förbud mot drift av kärntekniska anläggningar utan tillstånd.
  - c) Tillhandahållandet av ett system för kärnsäkerhetstillsyn.
  - d) Åtgärder för efterlevnad, inbegripet tillfälligt avbrytande av driften samt ändring eller återkallande av ett tillstånd.

2. Medlemsstaterna ska se till att det nationella ramverket upprätthålls och vid behov förbättras med beaktande av driftserfarenhet, vunna insikter från säkerhetsanalyser för kärntekniska anläggningar i drift, teknisk utveckling samt resultat från säkerhetsforskning, när sådana är tillgängliga och relevanta.

Artikel 5

Behörig tillsynsmyndighet

1. Medlemsstaterna ska inrätta och upprätthålla en behörig tillsynsmyndighet för området kärnsäkerhet vid kärntekniska anläggningar.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att den behöriga tillsynsmyndigheten är funktionellt åtskild från andra organ eller organisationer som är delaktiga i främjande eller användning av kärnenergi, inbegripet elproduktion, för att säkerställa ett verkligt oberoende och hindra otillbörlig påverkan vid beslutsfattandet på tillsynsområdet.

3. Medlemsstaterna ska se till att den behöriga tillsynsmyndigheten ges de rättsliga befogenheter och de personella och ekonomiska resurser som krävs för att den ska kunna uppfylla sina skyldigheter i samband med det nationella ramverk som beskrivs i artikel 4.1, med vederbörlig prioritering av säkerheten. Detta innefattar befogenheter och resurser för att

- a) kräva att tillståndshavaren uppfyller de nationella kärnsäkerhetskraven och villkoren för tillståndet i fråga,
- b) kräva att tillståndshavaren visar att han uppfyller dessa krav, inklusive de krav som anges i artikel 6.2–6.5,
- c) kontrollera att tillståndshavaren uppfyller kraven genom utvärderingar och inspektioner samt
- d) utföra verkställighetsåtgärder och även avbryta driften av en kärnteknisk anläggning i enlighet med de villkor som anges i det nationella ramverk som avses i artikel 4.1.

Artikel 6

Tillståndshavare

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att tillståndshavaren har det primära ansvaret för en kärnteknisk anläggnings säkerhet. Detta ansvar kan inte delegeras.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att det befintliga nationella ramverket innehåller krav på att tillståndshavare, under överinseende av den behöriga tillsynsmyndigheten, så långt det rimliga är möjligt regelbundet utvärderar, kontrollerar och ständigt förbättrar kärnsäkerheten vid sina kärntekniska anläggningar på ett systematiskt och verifierbart sätt.

3. De utvärderingar som avses i punkt 2 ska omfatta kontroll av att åtgärder har vidtagits för att förhindra olyckor och mildra konsekvenserna av olyckor, inklusive kontroll av de fysiska barriärer och tillståndshavarens administrativa skyddsförfaranden som måste upphöra att fungera innan arbetare och allmänhet i väsentlig grad skulle påverkas av joniserande strålning.

4. Medlemsstaterna ska säkerställa att det befintliga nationella ramverket innehåller krav på att tillståndshavarna upprättar och tillämpar ledningssystem som vederbörligen prioriterar kärnsäkerheten och regelbundet kontrolleras av den behöriga tillsynsmyndigheten.

5. Medlemsstaterna ska säkerställa att det befintliga nationella ramverket innehåller krav på att tillståndshavarna tillhandahåller och bibehåller tillräckliga ekonomiska och personella resurser för att uppfylla sina skyldigheter med hänsyn till kärnsäkerheten i en kärnteknisk anläggning enligt punkterna 1-4.

Artikel 7

Expertis och färdigheter i fråga om kärnsäkerhet

Medlemsstaterna ska säkerställa att det befintliga nationella ramverket innehåller krav på arrangemang för utbildning som ska genomföras av alla parter för personal som har uppgifter som rör kärnsäkerheten vid kärntekniska anläggningar, så att expertisen och färdigheterna i fråga om kärnsäkerhet bibehålls och utvecklas ytterligare.

Artikel 8

Information till allmänheten

Medlemsstaterna ska säkerställa att information när det gäller tillsynen av kärnsäkerhet görs tillgänglig för arbetstagarna och allmänheten. Denna skyldighet inbegriper att säkerställa att den behöriga tillsynsmyndigheten informerar allmänheten inom sitt kompetensområde. Informationen ska lämnas till allmänheten i enlighet med nationell lagstiftning och internationella åtaganden, förutsatt att detta inte äventyrar andra intressen, bland annat säkerheten, som erkänns i nationell lagstiftning eller internationella åtaganden.

Artikel 9

Rapportering

1. Medlemsstaterna ska rapportera till kommissionen om genomförandet av detta direktiv för första gången senast den 22 juli 2014 och därefter vart tredje år, och då ta hänsyn till cyklerna för granskning och rapportering enligt konventionen om kärnsäkerhet.

2. På grundval av medlemsstaternas rapporter ska kommissionen lägga fram en rapport för rådet och Europaparlamentet om framstegen vid genomförandet av direktivet.

3. Medlemsstaterna ska minst vart tionde år anordna återkommande självutvärderingar av sina nationella ramverk och behöriga tillsynsmyndigheter och inbjuda till en internationell inbördes granskning av relevanta delar av de nationella ramverken och/eller myndigheterna i syfte att fortlöpande förbättra kärnsäkerheten. Resultaten av varje utvärdering ska rapporteras till medlemsstaterna och kommissionen, när de är tillgängliga.

KAPITEL 3

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 10

Införlivande

1. Medlemsstaterna ska sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 22 juli 2011. De ska genast informera kommissionen om detta.

När medlemsstaterna antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv samt till eventuella senare ändringar av dessa bestämmelser.

Artikel 11

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 12

Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Luxemburg den 25 juni 2009.

På rådets vägnar

L. MIKO

Ordförande
